

More graad 10's

1. Aangeheg is die memorandum van julle langvraag aktiwiteit aan die einde van die memorandum het ek ook punte toekenning aangeheg asseblief merk dit volledig en kyk waar jy foute gemaak het.
2. Ek het ook nog 'n aktiwiteit aangeheg oor hedendaagse sosio-ekonomiese kwessie.

Informele toets : Sosio-ekonomiese kwessies

Vraag:

Jy is reeds daarvan bewus dat 'n besigheidsonderneming nie in isolasie bestaan nie. Suid-Afrikaanse besighede het met 'n unieke stel sosio-ekonomiese uitdagings te doen wat 'n impak op besighedsbedrywighele het.

- Definieer die betekenis sosio-ekonomiese kwessie.
- Beskryf die volgende Sosio-ekonomiese kwessie:

MIV/Vigs.

Roofkopiëring.

Stakings.

Armoede.

- Bespreek die impak van elkeen van hierdie kwessies op besighede.
- Maak voorstelle oor die belangrikheid van inklusiwiteit in die werkplek.

[40]

Inleiding

- Suid-Afrikaanse besighede het met 'n unieke stel sosio-ekonomiese
- uitdagings, wat 'n impak op sakebedrywighele het, te doen.✓
- Alle sosio-ekonomiese kwessies hou uitdagings en geleenthede vir
- entrepreneurs in. ✓
- Enige ander relevante Inleiding wat verband hou met sosio-ekonomiese
- kwessies.

Maks. (2)

DEFINIEER DIE BETEKENIS SOSIO-EKONOMIESE KWESSIE.

- Sosio-ekonomiese kwessies sluit diskriminasie en armoede, inklusiwiteit, werkloosheid en 'n onproduktiewe werksmag, HIV en Vigs, dobbelary,
- roofkopiëring, vervalsing, stakings, geweld ✓ en misdaad in. ✓
- Sosio-ekonomiese kwessies is sosiale en ekonomiese faktore in die makroomgewing

✓ wat probleme in die besigheid kan veroorsaak. ✓

Maks. (4)

BESKRYWING VAN SOSIO-EKONOMIESE KWESSIES

MIV/Vigs

- Vigs is 'n siekte wat deur die HIV-virus veroorsaak word en val die immuitiesstelsel aan. ✓
- Die sosiale onverantwoordelikheid van mense dra by tot die verspreiding van die siekte. ✓
- Dit veroorsaak druk op gesondheidsdienste ✓ en maatskaplike dienste. ✓
- Die regering spandeer groot bedrae geld op medisyne ✓ om MIV/Vigs te beveg. ✓
- Daar is baie mense ✓ met HIV/Vigs. ✓
- Enige ander antwoord wat verband hou met die bespreking van HIV/Vigs.

Submaks. (4)

Roofkopiëring

- Roofkopiëring is 'n onwettige kopiëring ✓ van boeke, CD's of DVD's of die kopiëring van handelsmerke. ✓
- Roofkopiëring is ook wanneer iets sonder toestemming gebruik word ✓ byvoorbeeld iets waarop kopiereg is, wat gepatenteer is of as die handelsmerk aan 'n ander besigheid behoort ✓
- Kopiereg is die reg wat aan die skepper van 'n oorspronklike werk gegee word ✓ sodat dit nie sonder sy/haar toestemming gekopieer kan word nie. ✓
- 'n Patent is 'n eksklusiewe reg vir 'n spesifieke produk of ontdekking ✓ vir 'n tydperk. ✓
- 'n Handelsmerk is gewoonlik 'n woord, prentjie of logo ✓ wat op 'n spesifieke handelsmerk, individu of besigheid dui. ✓
- Dit toon dat 'n produk ✓ van 'n spesifieke bron afkom. ✓
- Enige ander relevante antwoord wat verband hou met die bespreking van rowery.

Submaks. (4)

Stakings

- 'n Staking is gewoonlik die resultaat van 'n dispuut ✓ in die werksplek. ✓
- 'n Staking vind plaas wanneer werknemers weier ✓ om te werk. ✓
- Die algemeenste rede waarom werkers gewoonlik staak is, ✓ lone, werksure, werksvoorwaardes. ✓
- Die vakbond ✓ moet kennis gee wanneer 'n staking beplan word. ✓
- Daar is verskillende soorte stakings ✓ byvoorbeeld 'n Sloerstaking Simpatiestaking, ✓ Sit-staking, Onwettige staking en Uitsluiting. ✓

- Enige ander relevante antwoord wat verband hou met die bespreking van stakings.

Submaks. (4)

Ongelykheid en armoede

- Ongelykheid beteken dat almal nie gelyk is nie. √ Party mense het baie geld √ en kan onderwys bekostig terwyl ander baie arm is. √
- Ongelykheid in Suid-Afrika het 'n probleem geword √ want die gaping tussen ryk en arm is baie groot. √
- Armoede is wanneer 'n persoon nie in staat is om sy mees basiese oorlewingsbehoefte √ te bevredig nie. √
- 'n Persoon word as baie arm beskou √ as hy of sy nie kos/water en skooling kan bekostig nie. √
- Armoede sluit ook daardie mense in wat nie hulle daaglikse kosbehoefte kan bevredig nie √ sowel as behoorlike huisvesting,/skoon lopende kraanwater, spoeltoilet, elektrisiteit, vervoer, onderwys en basiese gesondheidsdienste. √
- Enige ander relevante antwoord wat verband hou met die bespreking van ongelykheid en armoede.

Submaks. (4)

Maks. (16)

IMPAK VAN SOSIO-EKONOMIESE KWESSIES OP BESIGHEDE

MIV/Vigs

- Hierdie siekte lei na 'n afname √ in die produktiwiteit van geaffekteerde werknemers. √
- Opgeleide en ervare werkers sterf √ van hierdie siekte voor hulle oud word en verhoog die personeelomset in die besigheid. √
- Daar is 'n afname in die vraag √ want klante word minder. √
- Daar kan vooroordeel in die werkplek wees √ teen werkers wat met MIV/Vigs geaffekteer word. √
- Enige ander relevante antwoord wat verband hou met die effek van MIV/Vigs.

Submaks. (4)

Roofkopiëring

- Die besigheid wat die oorspronklike produkte geproduseer het √ se winste verminder as roofkopiëring plaasvind. √
- Roofkopiëring beroof ook oorspronklike kunstenaars √ van sy/haar inkomste. √
- Mense wat 'n roofkopieë koop √ dra by tot die probleem. √

- Die kopiëring van handelsmerke verwar v klante. v
- Enige ander relevante antwoord wat verband hou met die gevolge van roofkopiëring.

Sub Maks. (4)

Stakings

- Stakings sowel as politieke versteurings skrik v potensiële beleggers af. v
- Stakings lei tot 'n verlies v aan produksie. v
- Partykeer is 'n staking so ernstig dat 'n besigheid v moet toemaak. v
- Stakings lei tot 'n verlies aan inkomste v as gevolg van beskadigde eiendom. v
- Enige ander relevante antwoord wat verband hou met die gevolge van stakings.

Submaks. (4)

Ongelykheid en armoede

- Armoede beïnvloed verbruikersbesteding v want arm mense het nie die vermoë om goedere te koop nie. v
- As mense nie geld kan spandeer nie, v kan besighede nie groei nie. v
- Huidige manier van dink en media-aandag oor armoede v gee aanleiding tot die verwagting dat besighede in arm gemeenskappe moet belê, maar dit plaas ekstra druk op besighede. v
- Enige ander relevante antwoord wat verband hou met gevolge van ongelykheid en armoede.

Submaks. (4)

Maks. [16]

BELANGRIKHEID VAN INKLUSIWITEIT IN DIE WERKPLEK

- Die doelwit van inklusiwiteit is om te verseker dat die besigheid regverdige arbeidspraktyke gebruik. vv
- Dit poog om die ongelykhede van die verlede reg te stel. vv
- Dit poog om werkplekke te skep waar mense van verskillende rasse, kulture, geslag, geloof, vermoëns, taal en oortuiging effektief kan saamwerk tot voordeel van die besigheid. vv
- Poog om te verseker dat besighede niemand mag uitsluit nie. vv
- Hulle moet verseker dat werknemers verteenwoordigend van die demografie van die land is. vv
- Besighede het die volgende verantwoordelikhede:
- Om saam met die regering te werk om die gevolge van apartheid uit te wis. vv

- Om kwessies met 'n oop gemoed aan te spreek en nie probleme te ontken nie. √√
- Om werkers oor sosiale kwessies op te lei. √√
- Om toepaslike ondersteuning aan werkers te gee. √√
- Om betrokke te raak in die gemeenskap. √√

Maks. (10)

GEVOLGTREKKING

- Sosio-ekonomiese kwessies het 'n negatiewe impak op die besigheid. √√
- besighede moet bewus wees van hierdie kwessies en strategieë in plek stel om dit te bestry. √√
- Enige ander relevante gevolgtrekking wat verband hou met sosioekonomiese kwessies en die impak op die besigheid.

Maks. (2)

[40]

UITEENSETTING VAN PUNTETOEKENNING

BESONDERHEDE	MAKSIMUM	TOTAAL
Inleiding	2	
Definieer die betekenis van sosio-ekonomiese kwessies	4	
Beskrywing van sosio-ekonomiese kwessies.	16	MAX 32
Impak van sosio-ekonomiese kwessies.	16	
Verduidelik die doel van inklusiwiteit in die werkplek.	10	
slot	2	
INSIG		
L- STRUKTUUR/UITLEG	2	
A- ONTLEDING	2	MAX 8
S - SINTESE	2	
O – OORSPRONKLIKHEID	2	
TOTALE PUNTE		40

Klas aktiwiteit:

Kwartaal 2

1.1 Sammy verkoop dwelms en belê die winste wat sy onwettige maak in konstruksiebesigheid om die onwettige aktiwiteite te verdoesel. Dit wordgenoem.

- A Smokkelary.
- B Geldwassery.
- C 'n Piramideskema.
- D Vervalsing.

2.1 Gee die betekenis vir armoede. 2

2.2 Lees die scenario hieronder en beantwoord die vrae wat volg.

JIMMY SE CD'S (JCD)

Jimmy laai musiek en flieks waarop kopiereg is, van die internet af. Hy verkoop dan hierdie CD'S teen 'n afslag prys in Queenstown. Die CD'S lyk soos wettige kopieë maar is nie.

2.2.1 Identifiseer die sosio-ekonomiese kwessie in die bostaande scenario. 2

2.2.2 Bespreek twee oplossings vir die kwessie geïdentifiseer in VRAAG 2.2.1 8